

Ekonomikas ministrija

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519, tālr. 67013100, fakss 67280882, e-pasts pasts@em.gov.lv, www.em.gov.lv

Rīgā

26.04.2024 Nr. 3.3-4/2024/2570N
Uz 24.01.2024. Nr. 3.3-4/2024/1356S

Iniciatīva “Naktsmieru Rīgai”
naktsmierurigai@gmail.com

Par aicinājumu atrisināt paaugstināta trokšņa problēmas

Ekonomikas ministrija (turpmāk – EM) ir izskatījusi iniciatīvas “Naktsmieru Rīgai” 2024. gada 24. janvāra vēstuli (turpmāk - Vēstule), kurā tiek izteiktas pretenzijas par vairākiem aspektiem saistībā ar paaugstinātu trokšņu līmeni, it īpaši - par starpinstitutionālās darba grupas trokšņu jautājuma vispusīgai izvērtēšanai izklaides vietu darbībā secinājumiem, kā arī par EM iebildumiem pret Rīgas Pašvaldības saistošajiem noteikumiem.

Pamatojoties uz 2023. gada 25. aprīļa Juridiskās komisijas sēdē nolemto aicināt Ministru prezidentam izveidot starpinstitutionālu darba grupu, lai risinātu pilsētvidē radītā trokšņa ietekmi uz personu naktsmieru, 2023. gada 8. maijā EM saņēma Ministru prezidenta rezolūciju Nr. 7.8.5./2023-DOC-953-1183 ar lūgumu EM sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (turpmāk – VARAM), Tieslietu ministriju (turpmāk – TM), Veselības ministriju (turpmāk – VM), Iekšlietu ministriju (turpmāk – IeM) un Finanšu ministriju (turpmāk – FM) izveidot starpinstitutionālu darba grupu trokšņu jautājuma vispusīgai izvērtēšanai izklaides vietu darbībā un līdz 2023. gada 1. novembrim sniegt priekšlikumus par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajā regulējumā.

EM, izpildot Ministru prezidenta 2023.gada 5.maija rezolūciju Nr. 7.8.5./2023-DOC-953-1183, EM izveidoja starpinstitutionālu darba grupu, kuras sastāvā iekļauti: EM, Ministru prezidenta padomniece valsts pārvaldes

jautājumos, VARAM, TM, FM, IeM, KM, Veselības inspekcija, Valsts policija, Rīgas valstspilsētas pašvaldība, Rīgas pašvaldības policija, Rīgas Apkaimju alianse, Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācija, Latvijas Pasākumu producentu asociācija. Tāpat sanāksmēs tika pieaicinātas ieinteresētās puses: Iniciatīva Naktsmieru Rīgai, Latvijas Akustiķu apvienība, Latvijas Restorānu biedrība, Rīgas vēsturisko namu biedrība un Tiesībsarga pārstāvji. Papildus EM nodrošināja dalību arī Rīgas pašvaldības organizētās publiskās sanāksmēs.

EM 2023. gada 8. decembra vēstulē Ministru prezidentei E.Siliņai "Par Ministru prezidenta rezolūcijas izpildi" iekļāva ziņojumu jeb darba grupā apkopoto informāciju (turpmāk – Ziņojums): par starptautisko praksi trokšņu jautājumu risināšanā; darba grupas dalībnieku priekšlikumus ar pamatojumiem un darba grupā izskanējušos argumentus gan "par", gan "pret" konkrēto priekšlikumu.

EM uzsver, ka Ziņojumā iekļauti arī iniciatīvas "Naktsmieru Rīgai" sniegtie priekšlikumi, piemēram:

- iekļaut tiesību aktos naktskluba definīciju un veikt grozījumus būvakustikas normatīvos;
- trokšņa mērītāju ieviešana;
- teritorijas zonējums – trokšņa karte;
- nakts izklaides vietu licencēšana.

Papildus EM, vērš uzmanību, ka, balstoties uz darba grupā veiktajiem secinājumiem, EM izteikusi priekšlikumu likumprojektam "*Grozījumi Vides aizsardzības likumā*" (21-TA-593)¹. EM aicina VARAM papildināt likumprojekta definīcijas pēc 24.¹ punkta ar jaunu definīciju - troksnis no skaņu pastiprinošām iekārtām. Šāda papildus definīcija ir nepieciešama, jo vides trokšņa definīcija šo trokšņa veidu neietver, bet šāds regulējums ir nepieciešams, lai dotu pašvaldībām tiesības regulēt šo jomu ar saistošiem noteikumiem. Vienlaikus EM aicina VARAM izvērtēt, vai būtu nepieciešams papildus deleģējums Pašvaldību likumā saistībā ar deleģējumu pašvaldībām izdot saistošos noteikumus, kā arī tiesībām piemērot administratīvos sodus.

Attiecībā uz Vēstulē izteiktajām kritiskajām piezīmēm par EM sniegto atzinumu Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centram par tā izstrādātajiem un saskaņošanai nodotajiem Rīgas valstspilsētas pašvaldības domes 2023. gada 12. jūlija saistošajiem noteikumiem Nr. RD-23-223-sn "Par kārtību, kādā tiek saskaņota

¹ Likumprojekts "Grozījumi Vides aizsardzības likuma". Pieejams: https://vktap.mk.gov.lv/legal_acts/headers/7ec4cf7b-6f6a-498c-b151-75012603cd91/review_resolutions/7ab10206-9432-4699-aebc-57e8d0e6d13d.

un organizēta ielu tirdzniecība” (turpmāk tekstā – saistošie noteikumi), kuros tostarp paredzēts ietvert tiesību normu, kas nosaka darba laika ierobežojumus sabiedriskās ēdināšanas pakalpojuma sniegšanai ielu tirdzniecības vietās, sniedzam turpmāk minēto skaidrojumu.

Pirmkārt, vēršam uzmanību, ka EM ieskatā jautājumā par trokšņu ierobežošanu izklaides vietu darbībā sākotnēji ir nepieciešams pieņemt konceptuālu lēmumu valstiskā līmenī par turpmāko rīcību problēmjautājuma turpmākai risināšanai, izvērtējot gala ziņojumā Ministru prezidentei E.Siliņai iesniegtos darba grupas secinājumus un priekšlikumus. Pirms attiecīgas atgriezeniskās saites saņemšanas no Ministru prezidentes un konceptuālu lēmumu pieņemšanas kopumā par atbilstošāko risinājumu izklaides vietās radīto trokšņu ierobežošanai valstī, mēģinājums vienlaikus jau šobrīd noregulēt atsevišķus aspektus attiecībā uz izklaides trokšņu ierobežošanu ielu tirdzniecības vietās būtu uzskatāms par sasteigtu rīcību.

Otrkārt, norādāms, ka izstrādātie saistošie noteikumi saskaņā ar Pašvaldību likuma 47. panta otro daļu² tika nosūtīti VARAM atzinuma sniegšanai. VARAM savā atzinumā norādīja, ka no saistošo noteikumu redakcijas ir svītrojama norma, kas nosaka tiesības Rīgas valstspilsētas pašvaldībai ierobežot āra kafejnīcu darba laiku. Minētais tika pamatots ar to, ka Ministru kabineta 2010. gada 15. maija noteikumu Nr. 440 “Noteikumi par tirdzniecības veidiem, kas saskaņojami ar pašvaldību, un tirdzniecības organizēšanas kārtību” (turpmāk tekstā – Tirdzniecības noteikumi) 8. punkts nepiešķir pašvaldībai tiesības ierobežot sabiedriskās ēdināšanas pakalpojuma sniegšanas vietas darba laiku *per se*.

Attiecīgi, pēc VARAM negatīva atzinuma saņemšanas, Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centrs lūdza sniegt EM viedokli iepriekš minētajā jautājumā, t.i., vai Tirdzniecības noteikumu 8. punktā pašvaldībai deleģētais pilnvarojums dod tiesības tai noteikt maksimālo darba laiku ielu tirdzniecības vietām sabiedriskās ēdināšanas pakalpojuma sniegšanai konkrētā pilsētas teritorijā. Arī EM, izvērtējot attiecīgo tiesību normu, ir paudusi viedokli, ka tās ieskatā Tirdzniecības noteikumu 8. punkts esošajā redakcijā nepiešķir pašvaldībai tiesības ierobežot ielu tirdzniecības vietās

² (2) Dome triju darbdienu laikā pēc parakstīšanas rakstveidā nosūta atzinuma sniegšanai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai šā likuma 45. pantā minētos saistošos noteikumus, kā arī saistošos noteikumus sociālās drošības un bērnu tiesību aizsardzības jautājumos un par pašvaldības nodevu un nodokļu likmēm un to paskaidrojuma rakstu vai citā likumā noteiktus saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu – attiecīgajā likumā noteiktajai ministrijai. Ministrija mēneša laikā no saistošo noteikumu saņemšanas dienas izvērtē to tiesiskumu un nosūta pašvaldībai attiecīgu atzinumu.

per se, t.sk. sabiedriskās ēdināšanas pakalpojuma sniegšanas darba laiku.

Nemot vērā, ka starp iesaistītajām pusēm pastāvēja atšķirīgs viedoklis par Tirdzniecības noteikumu 8. punktā ietvertā deleģējuma tvērumu, 2024. gada 18. janvārī tika nosūtīts lūgums TM kā vadošās valsts pārvaldes iestādei tieslietu nozarēs (t.sk. tiesību sistēmas politikas jomā) sniegt viedokli šajā jautājumā. 2024.gada 16.februārī Tieslietu ministrija informēja, ka skaidrojumu par Tirdzniecības noteikumu 8.2. apakšpunkta noteikumu skaidrojumu tiesīga sniegt EM, kā attiecīgo normatīvo aktu izstrādātāja.

Tā kā pastāvēja atšķirīgi viedokļi, bet Rīgas valstspilsētas pašvaldības domei jāpieņem saistošie noteikumi, lai vienotos par situācijas risinājumu, 2024. gada 11.aprīlī Ekonomikas ministrijā norisinājās sanāksme, kurā piedalījās EM, VARAM, TM un Rīgas valstspilsētas pašvaldības pārstāvji. No EM puses joprojām tika pausts viedoklis, ka Tirdzniecības noteikumu 8. punkts esošajā redakcijā nepiešķir pašvaldībai tiesības ierobežot ielu tirdzniecības vietās *per se*, t.sk. sabiedriskās ēdināšanas pakalpojuma sniegšanas darba laiku. Šajā sakarā tika norādīts, ka pašvaldības autonomā funkcija nav tikai piedalīties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā, tajā skaitā risināt trokšņa jautājumu, bet arī sekmēt saimniecisko darbību pašvaldības administratīvajā teritorijā un sniegt tai atbalstu, tādējādi pašvaldībai saistošajos noteikumos jārod līdzsvars starp šo divu pašvaldības autonomo funkciju izpildi. Tika panākta vienošanās, ka Rīgas valstspilsētas pašvaldība saistošajos noteikumos precizēs lietoto terminoloģiju un diferencēs teritorijas, kurās varēs noteikt darba laika ierobežojumus sabiedriskās ēdināšanas pakalpojuma sniegšanai ielu tirdzniecības vietās, meklējot risinājumus, lai sabalansētu uzņēmēju intereses nodarboties ar saimniecisko darbību, gūstot ienākumus un veicinot tūrisma Rīgas valstspilsētas teritorijā, un iedzīvotāju vajadzības pēc naktsmiera un trokšņu mazināšanai. Tāpat tika panākta vienošanās, ka attiecīgi skaidrojumi un izvērtējums tiks iekļauts saistošo noteikumu paskaidrojuma rakstā.

Nemot vērā konstatēto pastāvošo praksi, kā arī lai rastu risinājumu sanāksmē iezīmētajiem problēmjaudājumiem, Ekonomikas ministrija, atsaucoties uz sanāksmē pārrunāto, izskata iespēju iniciēt operatīvu grozījumu veikšanu MK noteikumos Nr. 440, 8.2. apakšpunktā, paredzot deleģējumu pašvaldībām attiecīgajos gadījumos noteikt darba laiku ielu tirdzniecības vietām. Nemot vērā minēto, Ekonomikas ministrija

lūdza Rīgas valstspilsētas pašvaldībai sniegt iespējami precīzu paredzētā ierobežojuma tvērumu, kas risinātu iezīmēto problēmjautājumu, kā arī informāciju, kas palīdzētu izstrādāt sākotnējās ietekmes (ex-ante) novērtējumu (t.sk. ietekmi uz uzņēmējiem un uzņēmējdarbības darbības vidi), kas sniegtu pietiekamu pamatojumu situācijas risināšanas nepieciešamībai un steidzamībai. Pēc grozījumu izstrādes tie tiks nodoti sabiedrības apspriešanai un tiks virzīti saskaņošanai tiesību aktu portālā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ņemot vērā minēto, aicinu sekot līdzī šā jautājuma virzībai.

Tāpat informēju, ka 2024.gada 25.martā, ņemot vērā Saeimas Juridiskās komisijas 2024. gada 23. februāra vēstulē Nr. 142.1.9/3-14-14/24 Ministru prezidentei ietvertu informāciju, par jauna normatīvā regulējuma izstrādi un Ekonomikas ministrijas darba grupas sniegtajiem secinājumiem un priekšlikumiem "Par izklaides vietu radītā paaugstinātā trokšņa ierobežošanu", Ministru prezidente uzdeva vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrei sniegt priekšlikumus problēmjautājumu risināšanai. Tāpat Ministru prezidente uzdeva Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un Ekonomikas ministrijai nepieciešamības gadījumā virzīt jautājumus izskatīšanai *Stratēģiskās vadības komitejas* sēdē.

Tā kā vēlējos sniegt visaptverošu atbildi un informāciju par Ekonomikas ministrijas paveikto paaugstināta trokšņa problēmas risināšanā, izsaku atvainošanos par ilgo atbildes sagatavošanu. Ekonomikas ministrijai ir svarīgi nodrošināt tādas uzņēmējdarbības vides veidošanos, kur gan uzņēmēji var veikt savu saimniecisko darbību, gan iedzīvotāji baudīt mieru un atpūtu.

Cieņā

Ministrs

Viktors Valainis

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Kristīne Kinča 67013284
kristine.kinca@em.gov.lv